

จุดเปลี่ยนของการเก็สยกำไร ภายใต้ทักลวง

พศ.เฉลิมบวชัย ครอบุณยบงก์
คณบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

ต่อ จากฉบับที่แล้ว

ลักษณะดังกล่าว อาจถูกมองว่าเข้าข่าย Creative accounting เนื่องจากเป็นการทำขึ้นเพียงพอเพื่อปรับปรุงอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นให้ดูดีขึ้น ซึ่งหากพิจารณาในแง่กฎหมายแล้ว ผู้เป็นลูกหนี้ก็ยังมีได้หลุดพ้นจากพันธะที่จะต้องชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้จนกว่าการชำระหนี้จะเสร็จสิ้น

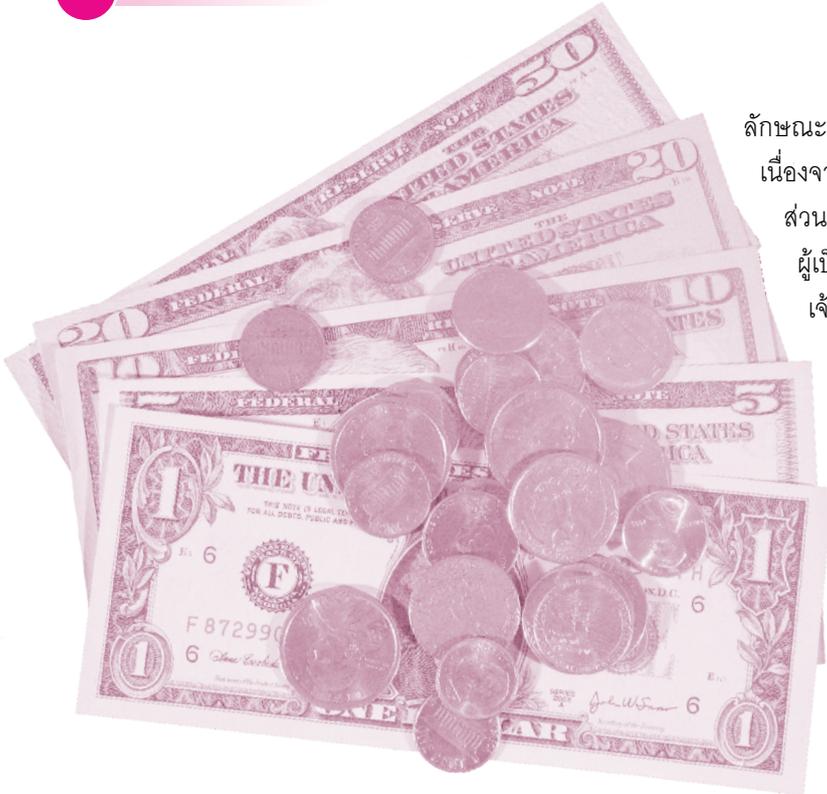
ในบางกรณีผู้เป็นเจ้าหนี้อาจจะไม่ล่วงรู้เสียด้วยซ้ำไปว่าผู้เป็นลูกหนี้ได้เข้าไปทำรายการ In-substance debt defeasance และตั้งตาคอยที่จะได้รับชำระเงินคืนจากผู้เป็นลูกหนี้ ในการทำ In-substance debt defeasance พันธะเบื้องต้นในอันที่จะต้องชำระหนี้ที่สิ้นสุดลงอันเป็นผลมาจากการที่สิทธิในผลประโยชน์และเงินต้นได้มีการโอนให้แก่ Trust เพื่อทำหน้าที่ในการชำระคืนผู้เป็นเจ้าหนี้เป็นเพียงการสมมติขึ้น

อย่างไรก็ตามการทำ In-substance debt defeasance แตกต่างไปจากการทำ Debt defeasance โดยทั่วไป เนื่องจากในกรณีที่ Trustee เกิดขาดความน่าเชื่อถือขึ้นและ/หรือกิจการผู้เป็นลูกหนี้จะต้องทำการบันทึกหนี้สินกลับมาอย่างเดิม เนื่องจากกฎหมายจะไม่รับรู้และคุ้มครองการทำ In-substance debt defeasance ที่ผ่านมา การทำ In-substance debt defeasance ยังมีองค์ประกอบของความเป็น Creative accounting ในแง่ที่ว่าผู้เป็นลูกหนี้จะรับรู้กำไรจากการระงับหนี้เป็นรายได้ในงวดนั้นๆ ทันที

ตัวอย่างเช่น สมมุติว่ากิจการได้ทำการระงับหนี้จำนวน 100,000 บาท ซึ่งครบกำหนดชำระเงินในอีก 10 ปีข้างหน้า อัตราดอกเบี้ย 10% ต่อปีโดยการโอนสินทรัพย์ที่ปลอดภัยพอๆ กัน ซึ่งมีมูลค่าในปัจจุบัน 88,699 บาท ไปอยู่ในการดูแลของ Trust funds ซึ่งสามารถหาผลตอบแทนจากสินทรัพย์ดังกล่าวได้ในอัตรา 12% ต่อปี ในกรณีนี้จะเกิดกำไรขึ้นทางด้านผู้เป็นลูกหนี้เป็นจำนวน 11,301 บาท อันเป็นผลมาจากการชำระหนี้สินจำนวน 100,000 บาท ด้วยสินทรัพย์ที่มีต้นทุนเพียง 88,699 บาท จึงเกิดประเด็นคำถามทางบัญชีขึ้นว่าจริงๆ แล้วผู้เป็นลูกหนี้ควรจะรับรู้กำไรจากการรายการดังกล่าว

In-substance debt defeasance เริ่มนำมาใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1982 (Christiansen, 1998) เมื่อบริษัท Exxon ได้ทำการระงับภาระหนี้สินจำนวน 515 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยการโอนพันธบัตรรัฐบาลมูลค่า 312 ล้านดอลลาร์สหรัฐไปอยู่ในการดูแลของ Trust รายการดังกล่าวช่วยให้บริษัท Exxon สามารถล้างบัญชีสินทรัพย์ (พันธบัตรรัฐบาล) และหนี้สินออกจากบัญชีและมีเงินทุนที่เพียงพอต่อการชำระคืนดอกเบี้ยและเงินต้นให้กับผู้เป็นเจ้าหนี้เมื่อครบกำหนด รายการดังกล่าวยังทำให้กำไรของ Exxon สูงขึ้น 130 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

In-substance debt defeasance เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อ Financial Accounting Standards Board (FASB) ได้ออก Statement No.76 Extinguishment of Debt มาในปี ค.ศ.1983 เพื่อรองรับการทำรายการดังกล่าว ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้กิจการมีการทำ In-substance debt defeasance กันแพร่หลายมากขึ้น อย่างไรก็ตามการล้างบัญชีหนี้สินออกจากงบการเงินใน

เมื่อไร เนื่องจากในแง่กฎหมายจะถือว่าสินทรัพย์ที่โอนไปอยู่ใน การดูแลของ Trustee ยังคงเป็นสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทาง เศรษฐกิจแก่กิจการผู้โอนหนี้ต่อไปในอนาคตจนกว่าหนี้สินนั้นจะ มีการชำระเสร็จสิ้น ดังนั้น ถ้าไรจากการนี้จึงถือว่าเป็นกำไรที่ยังไม่ เกิดขึ้นจริงจนกว่าหนี้สินนั้นจะมีการชำระเสร็จสิ้น แต่หากยึด State- ment No.76 Extinguishment of Debt เป็นแนวทางปฏิบัติซึ่งได้ให้ แนวทางไว้ว่าการจะล้างบัญชีหนี้สินออกจากบัญชีได้นั้น

1. ผู้เป็นลูกหนี้จะต้องโอน (1) เงินสด หรือ (2) หลักทรัพย์ที่ ปลอดภัยความเสี่ยงไปอยู่ในความดูแลของ Trust โดยผู้เป็นลูกหนี้ไม่มี ส่วนในการควบคุมสินทรัพย์นั้นอีกต่อไปสินทรัพย์ที่โอนไปนั้นจะนำ ไปใช้เพื่อการจ่ายดอกเบี้ยและเงินต้นเท่านั้น

2. โอกาสที่ลูกหนี้จะยังคงต้องชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้นอัน เกี่ยวข้องกับหนี้สินจำนวนนั้นในอนาคตที่น้อยมากอย่างไรก็ตามผู้ เป็นลูกหนี้มักอ้างได้ว่าตนได้สละการใช้ประโยชน์อันพึงเกิดขึ้นจาก สินทรัพย์ที่ได้มีการโอนไปอยู่ในการดูแลของ Trustee แล้ว นอกจากนี้ โอกาสที่จะต้องชำระดอกเบี้ย หรือเงินต้นในอนาคตให้กับผู้เป็นเจ้าของ หนี้มีน้อยมาก การทำรายการดังกล่าวจึงให้ผลที่ไม่แตกต่างไปจาก การชำระหนี้ด้วยเงินสด ดังนั้นจึงถือว่าหนี้สินเป็นอันระงับไปและควร รับรู้กำไรที่เกิดขึ้นจากการนี้ เป็นรายได้ในงวดนั้นทันที

Window dressing

Window dressing คือ กระบวนการปรับแต่งงบการเงินของ กิจการเพื่อให้ผู้ลงทุน เจ้าหนี้การค้า นายธนาคารและหรือผู้ซึ่งบการ เงินโดยทั่วไปเกิดการยอมรับและพึงพอใจในผลการดำเนินงานของ กิจการสูงสุด ทั้งนี้ โดยการเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่จะช่วยให้ผลการ ดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการเป็นไปตามที่ผู้บริหาร

ปรารถนาจะให้ปรากฏในงบการเงินที่สอดคล้องกับความเป็นจริง Window dressing จึงเป็นเรื่องของการเกื้อยการในงบดุล หรือ งบกำไรขาดทุนเพื่อสร้างภาพลักษณ์ตามที่ผู้บริหารต้องการ ตัวอย่าง เช่น การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรค่าใช้จ่ายระหว่างงวดบัญชี (เช่น การปรับเปลี่ยนอายุ หรือราคาซากของสินทรัพย์ที่มีค่าเสื่อมราคา เป็นต้น) การแสดงสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนเป็นยอด เบื้องต้น หรือยอดหลังหักส่วนลด การรับรู้รายได้เร็ว หรือช้ากว่า กำหนด การล้างบัญชีเงินกู้ออกจากงบดุลโดยการขายสินค้าให้กับ บริษัทในเครือเพื่อรายการกู้ยืมเงินใกล้วันปิดบัญชีเพื่อปรับปรุง อัตราส่วนทุนหมุนเวียนให้ดูดีขึ้น การกลบกลืนความสามารถในการ ทำกำไรที่ย่ำแย่โดยการแสดงยอดคงเหลือในบัญชีเงินสดที่สูงเกิน กว่าความเป็นจริงเพื่อสร้างภาพลักษณ์ว่ากิจการยังคงมีเงินเงินสด เหลืออยู่พอๆ กับกำไรที่ทำมาหาได้การทำสัญญาระหว่างกิจการสอง แห่งที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันที่จะทำการซื้อขายสินทรัพย์ที่มี มูลค่าตามบัญชีเท่ากันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมูลค่าสินทรัพย์ และกำไรสูงขึ้น (Circular Transactions) ซึ่งจะช่วยให้อัตราส่วนหนี้ สิ้นต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอัตราส่วนทุนหมุนเวียน และกำไรต่อหุ้นดูดีขึ้น

การทับสำรองลับ (Secret reserves)

บางกิจการอาจมีการตั้งสำรองลับไว้ในจำนวนที่สูงกว่าความเป็นจริง เช่น การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ การตั้งสำรองค่าใช้จ่าย อันอาจเกิดขึ้นจากสัญญาการรับประกันซ่อมฟรี เป็นต้น เหตุผล สำคัญก็เพื่อลดผลกระทบที่มีต่อกำไรหากมีหนี้สูญเกิดขึ้นจริง หรือ หากลูกค้ากลับมาใช้บริการซ่อมฟรีในงวดต่อมา

อ่าน ต่อฉบับหน้า

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น Thai-Nichi Institute of Technology 泰日工业大学

เข้าร่วมงาน TNI DAY 2013

ก้าวสู่ปีที่ 7 สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

Techno and Cultural Festival

"TNI ก้าวไกลสู่อาเซียน"

วันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม 2556

เวลา 08.00-16.00 น.

www.tni.ac.th

โทร. 02-763-2600 ต่อ 2622-2624